

УДК 821.161.2-14
К 60

Коли сніг пахне мандаринками [Текст] : збірник оповідань. —
Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. — 328 с.

К 60 ISBN 978-617-679-849-1

Коли сніг пахне мандаринками? Мабуть, у новорічно-різдвяну пору. Тоді так хочеться вірити в дива і чекати на подарунки святого Миколая, потайки сподіваючись, що він виконає твоє найзаповітніше бажання. Але що, коли ти вже не дитина? Невже у твоєму житті більше не буде святковій магії?

Герої оповідань сучасних українських письменниць і письменників, що увійшли до цього збірника, — підлітки. Іноді у святкову пору вони втрапляють у халепи чи переживають дивні пригоди, часом отримують несподівані дари або сумують через болісні втрати і не розуміють, як увімкнути кнопку «радість» на замовлення. Але врешті-решт найважливіше для кожного з них — зустріти Новий рік та Різдво з найближчими. І в цьому — справжня святкова магія.

УДК 821.161.2-14

© Марія Фоя, обкладинка, 2020
© Видавництво Старого Лева, 2020

ISBN 978-617-679-849-1

Усі права застережено

ДОРЖ БАТУ

ТЕПЕР ЦЕ Й НАШЕ РІЗДВО

(засновано на реальних подіях)

Інга має красиве світле волосся. Воно таке густе, що коли мама не заплітає дочці коси, то воно золотим водоспадом ллється по плечах. А як заплітає, то коси виходять ого-го! Візьміть свою руку трохи вище за'ястка — отакі завтовшки в неї коси!

Личко в Інги ледь видовжене й біле, носик акуратний, з невеличкою горбинкою. Кумедно, але Інга свого носа не дуже любить: «Гачком, наче у відьми!» — бурчить. І навіщо ото? Відьми ж бувають і вродливі, правда?

Очі в Інги сині-сині, кольору вечірнього чистого неба. Великі очі, обрамлені пухнастими віями. Усі дівчатка заздять їй через ті вії, і навіть один хлопець. Своїх красивих очей Інга ніколи не ховає. Вона однаково може дивитись і на яскраве сонце, і на сліпучий сніг, і на відблиски на воді, і навіть на фари

автівок на дорозі. І світло їй анітрохи не заважає. Як власне, і темрява.

Бо Інга нічого не бачить. Вона незряча.

Дівчинка втратила зір ще в глибокому дитинстві. Вона пам'ятає кілька картинок з книжки, знає, що собака менша за слона і що у слона є хобот. Пам'ятає мамине обличчя, дерев'яну раму вікна в кімнаті і жовтогарячий апельсин.

Ми любимо Інгу. Вона спокійна, мовчазна, ніколи ні з кого не кепкує. З нею взагалі дуже комфортно. Поряд з нею не потрібно корчити із себе крутого, намагатися бути дотепнішим чи розумнішим, ніж ти є насправді. Треба тільки міцно тримати її за руку на прогулянці.

А гуляти Інга дуже любить — сидіти вдома їй нудно. Завдяки їй ми облазили всі околиці й побували в таких закутках міста, де навіть батьки наші не були. Чесне слово! А якби не Інга, то сиділи б ми по домах і кисли б з нудьги.

Ви коли-небудь пробували словами описати хмари? А вітер? А кішку, що сидить на паркані й спостерігає за вами байдужим поглядом вахтерки в театральному гардеробі? А задушливу спеку? Або те, як палає горло й пекельно хочеться пити після цукрової вати? Цього всього нас вчить Інга. Малювати словами те, що не побачиш очима. Так-так, саме «малювати», каже вона, а не описувати.

Дорослі чомусь жаліють Інгу, але ми цього не розуміємо. Ну як можна жаліти людину, наділену суперсилою?!

Суперсила Інги в тому, що вона не боїться темряви. Вона єдина не боїться виходити вночі з намету, коли ми вирушаємо влітку в походи. А взимку, коли надворі люті морози, ми зазвичай збираємось у під'їзді і граємося в піжмурки. Утім, гратися в піжмурки з Інгою просто неможливо. Особливо, коли шукає вона. Якимось дивом вона одразу визначає, хто де ховається. Жоден шурхіт не пройде повз її вуха.

До слова, Інга казала, що вона ніколи не бачить темряви.

— Що ж ти бачиш? — якось спитали ми.

— Сірий туман, — відповіла вона.

— І все?

— Та ні. У тумані Дорж дихає, як паровоз, Наталка хихоче, а Євген сопе так, що мені аж вуха закладає!

Кожен з нас має свої вади. Або свою *superpower*. Залежно з якого боку дивитися.

Свою жагу до мандрівок, дослідництва та різних експериментів ми вважали суперсилою. А дорослі, навпаки, дорікали нам, що ми «вештаємося казнаде», «пхаємо носа не у свої справи» і «займаємося

дурницями». Але ж відомо, що дослідники й експериментатори завжди скрізь пхали носа, займалися казна-чим і навіть наражались на небезпеку.

Роберт Скотт, один з відкривачів Південного полюса, загинув разом з командою на шляху додому, а Марія Склодовська-Кюрі, яка разом із чоловіком відкрила радіоактивні елементи радій та полоній, сильно підірвала своє здоров'я саме через експерименти з радіацією.

Але я зараз не про це, а про Інгу.

Якось наприкінці грудня понесло нас, як справжніх мандрівників-дослідників, оглянути покинуту будівлю на краю міста. Це була стара лікарня, яку кілька років тому терміново закрили через аварійний стан. Виселили її буквально за один день, тож усередині все було так, ніби лікарі й пацієнти на хвилинку відійшли і от-от повернуться. Розстелені ліжка, гори посуду в їдальні... І тільки засохлі рослини у вазонах нагадували, що це будинок-примара.

Звісно, об'єкт був під охороною, але дорослі такі самовпевнені! Вони думають, що дерев'яного паркана й старого діда, який і газети без окулярів не побачить, вистачить, щоб уберегти таке цікавене місце від допитливих підлітків.

Нашою ціллю були операційні. Чотири великі зали на першому поверсі, нашпиговані медичною апаратурою, і головне — блискучими й магічно

красивими хірургічними інструментами! Скальпелі різних калібрів, скляні шприци з голками, щипці, пилки, затискачі, пінцети, гачки, ручний дріль і навіть якийсь дивний сталевий тросик, сплетений з трьох товстих дротів, кожен з яких був обплетений ще одним, зовсім тоненьким дротиком. Майка, цибата руда дівчина, своїми двома смішними кісками страшенно схожа на Пеппі Довгапанчошу, сказала, що ніякий це не тросик, а пилка, якою лікарі розрізають череп, коли роблять трепанацію. Майці ми повірили, бо в неї батьки — хірурги, до того ж вона знає таке страшне слово, як «трепанація».

А ще десь тут у кімнаті на другому поверсі, розповідали, є ціла лабораторія з різними колбочками й пробірками. Словом, похід мав бути просто розкішний!

Я крутив у руках дивний скальпель з довгою ручкою і вузьким тонким лезом.

— Таким роблять дуже делікатні операції, — пояснила Майка.

Ну все вона знає! Я взяв Інгу за руку й повів до шафа з прозорими скляними стінками, за якими лежало повно ще якихось блискучих інструментів.

— У тебе серце калатає так, наче зараз вистрибне! — усміхнулася дівчина.

— Та ясно, що калатає! Страшно тут! Ану ж нас упіймають?

— Якщо не будете так тупотіти й іржати, наче табун коней, то не ввіймають, — відказала Інга.

— Та ми тихенько... — почав було я, але Інга раптом різко повернула голову вбік.

— Інг... Усе нормально? — запитально гойднула рудими кісками Майка.

— Доржо, то що, піднімаємося в лабораторію? Зараз сонце сяде, узагалі нічого не буде видно! — у двері просунулася велика голова із чорним і настобурченим, наче голки в їжака, волоссям.

— Зараз, Жаргале, я хочу подивитися, що в тій...

— Тихо! — Інга висмикнула руку з моєї долоні й притулила до вуха.

— Що? Сторож? Сторож іде?! — захвилювалися ми й теж прислухалися, проте нічого, крім далекого дзеленчання трамвая та шуму автомобілів, не почули.

— Треба негайно звідси забиратися! — Інга знову знайшла мою долоню і сильно її стисла.

— Та ми ж тільки-но...

— Негайно!!! — Інга була не на жарт перелякана — тепер уже і я чув, як б'ється її серце.

— Хлопці, йдемо! Ходімо! — і Майка кинулася до виходу.

— Не туди! — вигукнула Інга.

Майка спинилася, мов укопана.

— А куди?!

— У вікно! Я відчуваю протяг!

Вікно операційної і справді було ледь прочинене.

— Але там...

— Доржо!!!

— Добре, добре, — буркнув я. — Вікно то й вікно.

Вилазити крізь вікно — це було цілковите божевілля, бо воно виходило прямісінько на будку сторожа. Але Інга так тягла мене до вікна, що сама ледь не перечепилась об якусь залізяку.

— Швидше! Швидше!! Швидше!!! — майже кричала дівчина.

Спочатку вистрибнула Майка, потім виліз Жаргал. Я допоміг Інзі піднятися на підвіконня, Жаргал мав підібрати її надворі. Дівчина сильно нервувалася, руки в неї трусилися, та й саму її тіпало.

— Ну ж бо, Доржо, швидше, вилазь сам, благаю! — на весь голос кричала Інга.

— Та вже лі... — тільки й устиг я сказати, як за моєю спиною пролунав якийсь виляск, а потім голосний тріск. Я обернувся — і наче у фільмі-катастрофі побачив, що стеля опускається вниз. Мене буквально винесло у вікно повітряною хвилею. Услід за мною полетіли друзки скла, уламки дерев'яних конструкцій та клуби пилу.

У перші секунди я не міг збагнути, що сталося.

— Що? Що?! Що сталося? — ми були такі приголомшені, що й не намагалися втекти від сторожа,